

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

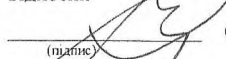
Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

Розробник:
Куценко Ольга, д.соц.н., професор кафедри соціальних структур та соціальних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин

(підпис) (Олег Мазурик)
(прізвище та ініціали)

Протокол № 12 від « 31 » 08 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціальна стратифікація, мобільність і нерівність

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень магістр
освітня програма «Соціологія (мова навчання англійська) / Sociology»
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	20 <u>21</u> /20 <u>22</u>
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	8
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: Ольга Куценко

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії Тетяна Червінська

1. Мета дисципліни – сформувані у студентів знання провідних сучасних соціологічних підходів до вивчення соціальних нерівностей, стратифікації та мобільності, їх причин, форм та соціальних наслідків.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- Знати теоретичні основи соціологічного розуміння суспільних явищ та процесів;
- Вміти працювати з соціологічними та статистичними даними;
- Володіти навичками роботи з науковою літературою та інформаційними ресурсами, здійснювати пошук інформаційних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна фокусується на вивченні провідних сучасних соціологічних підходів до розуміння та дослідження соціальних нерівностей, стратифікації та мобільності в сучасних суспільствах різного типу. Спираючись на засновки теорій стратифікації та класового аналізу, пропонується ознайомлення з сучасними методологіями емпіричного виявлення та пояснення соціальних нерівностей і стратифікації, дослідження форм та соціальних наслідків мобільності в суспільствах. Програма супроводжується індивідуальними дослідницькими завданнями аналітичного читання, аналітично-описового та аналітично-пояснювального характеру.

4. Завдання (навчальні цілі) –

- Розвинути вміння діагностувати прояви структурних нерівностей, проблеми стратифікації і мобільності в сучасному глобалізованому світі.
- Оволодіти знанням про пізнавальні можливості сучасних теорій соціальної нерівності, стратифікації та мобільності, провідних методологій їх дослідження.
- Поглибити вміння проводити соціологічні дослідження актуальних соціальних проблем.
- Поглибити вміння працювати в міжнародному контексті, шукати і здійснювати порівняльний аналіз соціальної інформації, формулювати обґрунтовані висновки.

Вивчення дисципліни сприяє оволодінню наступними компетентностями:

- ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті;
- СК02. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти;
- СК03. Здатність проектувати і виконувати соціологічні дослідження, розробляти й обґрунтовувати їхню методологію.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати сучасні та новітні соціологічні теорії й методологічні підходи до діагностики та інтерпретації соціальних нерівностей	Лекції, самостійна робота	Усна відповідь, тест	20
2.1	Вміти застосовувати сучасні та новітні соціологічні теорії та методологічні підходи до діагностики та інтерпретації соціальних нерівностей	Лекції, самостійна робота, практичні заняття	Творче аналітичне завдання, есеї, дискусія в класі	20
2.2	Вміти аналізувати соціологічну інформацію для вирішення завдань діагностики соціальних нерівностей	Практичні заняття, самостійна робота	Творче аналітичне завдання, есеї, дискусія в класі	15
2.3	Вміти здійснювати проектування соціологічного дослідження проблем соціальних нерівностей, обґрунтовувати дослідницьку методологію	Практичні заняття, самостійна робота	Індивідуальний дослідницький проєкт	20

3.1.	Презентувати результати аналітичної роботи, аргументовано доводити вибір методології дослідження	Практичні завдання,	Усні виступи	10
4.1	Демонструвати автономність і відповідальність в проектуванні дослідження, діагностиці та інтерпретації проблем соціальних нерівностей	Практичні завдання, самостійна робота	Індивідуальний дослідницький проєкт, творчі аналітичні завдання	15

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни					
	1.1	2.1	2.2.	2.3.	3.1.	4.1.
ПРО1. Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології	+	+	+		+	+
ПРО2. Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причин їхнього виникнення та наслідки	+		+	+	+	+
ПРО6. Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері соціології та суміжних наук у тому числі в контексті співпраці з європейськими та євроатлантичними інституціями	+	+		+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів

Семестрове оцінювання:

Форми роботи	Міп балів	Мах балів	Результати навчання
Усні виступи та, участь в дискусіях (5 балів x 2)	6	10	РН 1.1, 2.1, 2.2, 3.1
Есеї на основі критичного аналізу, узагальнення інформації з наукової та публіцистичної літератури (2 бали макс. x 3)	3	6	РН 2.1., 2.2.
Творче аналітичне завдання	6	10	РН 2.1, 2.2
Тестовий контроль	6	10	РН 1.1
Індивідуальний дослідницький проєкт	14	20	РН 2.3, 4.1
Презентації результатів аналітичного завдання і дослідницького проєкту	1	4	РН 4.1
Семестровий підсумок	36	60	
Загальний підсумок з врахуванням іспиту для успішного завершення дисципліни	60	100	

Підсумкове оцінювання у формі іспиту РН 1.1, 2.1, 2.2. – максимум 40 балів, мінімум - 24.

Умови допуску до підсумкового іспиту: підсумковий семестровий бал **не нижче 36** на основі виконання перелічених форм семестрової роботи з оцінками не нижче мінімальних за конкретні форми роботи.

Студенти, мають обов'язково відпрацювати пропуски лекційних та практичних занять в усній та/або письмовій формі за поставленими на занятті питаннями/завданнями не пізніше 3-х тижнів після пропущеного заняття в години консультацій викладача.

7.2 Організація оцінювання:

1. Усні виступи та участь в дискусіях (теми 1-5);
2. Письмове есеї з презентацією та обговоренням змісту (тема 1);
3. Творча аналітична робота (теми 2-3);
4. Тестовий контроль (теми 1-4).
5. Індивідуальний дослідницький проєкт, його презентація та обговорення (тема 5);

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

6. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні	Самостійна робота
1	Вступ до дисципліни. Види соціальних нерівностей і систем стратифікації в сучасних суспільствах	6	6	24
2	Сучасний стратифікаційний аналіз нерівностей	6	6	24
3	Сучасний класовий аналіз нерівностей	6	6	24
4	Види і форми соціальної мобільності, методологічні особливості їх дослідження	6	6	24
5	Прояви і чинники конфліктогенних соціальних нерівностей в суспільстві: індивідуальні дослідницькі проєкти з презентацією та обговоренням результатів	-	12	84
	ВСЬОГО	24	36	180

Загальний обсяг 240 год., в тому числі:

Лекцій – 24 год.

Практичні заняття - 36 год.

Самостійна робота – 180 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Abigail McKnight, Pedro Mendes Loureiro, Polly Vizard (2018) Multidimensional Inequality Framework \ Atlantic Fellows. – <http://sticerd.lse.ac.uk/inequality/the-framework/media/mif-framework.pdf>
2. Bourdieu P. THE FORMS OF CAPITAL \ Richardson, J. Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education. – Ch.1. - Westport, CT: Greenwood, 1986. - Pp. 241–258. <http://burawoy.berkeley.edu/Miscellany/Living%20Theory.Trondheim.pdf>
3. <http://burawoy.berkeley.edu/Miscellany/Living%20Theory.Trondheim.pdf>
4. Cowel Frank A. Measuring Inequality. – Oxford University Press. – P. 75-98. – http://darp.lse.ac.uk/papers/DB/Cowell_measuringinequality3.pdf
5. Gimpelson V., Treisman D. Misperceiving Inequality \ IZA Discussion Paper No. 9100. - June 2015. – 41 p. - <http://ftp.iza.org/dp9100.pdf>
6. Grusky D. The Contours of Social Stratification / D. Grusky // Общество в переходный период: социальные проблемы в фокусе социологии – <http://www.sociology.kharkov.ua/rus/focus.php>
7. Robert Erikson and John H. Goldthorpe. The Constant Flux: A Study of Class Mobility in Industrial Societies. Clarendon Press, Oxford. – 429 p.
8. Sabina Alkire. The Capability Approach and Human Development \ Microsoft PowerPoint - OPHI-HDCA SS11 - Intro to the Capability Approach, SA.ppt - Slides 1-22. - <https://www.ophi.org.uk/wp-content/uploads/OPHI-HDCA-SS11-Intro-to-the-Capability-Approach-SA.pdf>
9. Savage M., Devine F. etc. A New Model of Social Class: Findings from the BBC’s Great British Class Survey Experiment \ Sociology - April Vol. 47, No. 2, 2013. – P.220-249. <http://soc.sagepub.com/content/47/2/219.full.pdf+html>
10. Stiglitz, Joseph E. (2015). The great divide: unequal societies and what we can do about them. – 2015. - <https://live.worldbank.org/the-great-divide-joseph-stiglitz>

11. Therborn, Göran (2013). The Killing Fields of Inequality \ International Journal of Health Services 42(4):579-89. - https://www.researchgate.net/publication/235388737_The_Killing_Fields_of_Inequality
12. Walby S., J.Armstrong, S.Strid. Intersectionality: Multiple Inequalities in Social Theory \ Sociology. - 2012, 46(2). - Pp. 224–240. <https://openaccess.city.ac.uk/id/eprint/21791/1/Intersectionality%20Multiple%20Inequalities%20in%20Social%20Theory%20-%20VoR.pdf>
13. Wright E.O. Understanding Class. – London: Verso, 2015.- 274 p. - <https://www.aacademica.org/erik.olin.wright/50.pdf>

Додаткова:

1. Bernardi F., González J. J., Requena M. THE SOCIOLOGY OF SOCIAL STRUCTURE. In: SAGE-Handbook. The Sociology of the 21st century. – SAGE Publishing, 2011. - Pp. 162-164
2. Michael Burawoy. Privatization increases inequality and reduces the quality of education \ The Daily Californian. - Friday, October 1, 2021. - <https://www.dailycal.org/2017/08/29/privatization-increases-inequality-cuts-education-quality/>
3. Therborn G. Global Inequality: The Return of Class \ Global Dialogue. Magazine of the international Sociological association, 2011. –Issue 2. - <https://globaldialogue.isa-sociology.org/global-inequality-the-return-of-class/>
4. Håkon Leiulforsrud, Ivano Bison & Erling Solheim SOCIAL CLASS IN EUROPE II / European Social Survey 2002-2008. - Norway, Italy, 2010. – Pp.9-11, 25-28.
5. Measuring And Reporting On Europeans' Wellbeing: Findings From The European Social Survey \ ESS. - <http://esswellbeingmatters.org/data/index.html> ; <http://esswellbeingmatters.org/drivers/index.html>
6. Cowel Frank A. Measuring Inequality. – Oxford University Press. – P. 75-98. - http://darplse.ac.uk/papersDB/Cowell_measuringinequality3.pdf
7. Håkon Leiulforsrud, Ivano Bison & Erling Solheim SOCIAL CLASS IN EUROPE II / European Social Survey 2002-2008. - Norway, Italy, 2010. – Pp.9-11, 25-28.
8. Treiman D. Ganzeboom H. The Fourth Generation of Comparative Stratification Research. In The International Handbook of Sociology. Sage publ. 2000.
9. Williams, J. E., Best, D. L. Measuring sex stereotypes: A multination study. — Sage Publications, 1990.

10. Додаткові ресурси:

- The European Social Survey (the ESS) <http://europeansocialsurvey.org/>
- Making personal happiness and wellbeing a goal of public policy \ London School of Economics and Political Sciences <https://www.youtube.com/watch?v=dpA73a9bbuU>
- Monitoring quality of life in Europe https://www.researchgate.net/publication/259257937_Monitoring_quality_of_life_in_Europe
- R.Inglehart Happiness is Different Things to Different People: Subjective Well-being in Global Perspective https://www.youtube.com/watch?v=Y1acwqllFtY&list=PLUold1t9EA7B_nuU-LHirTtdiF9K4Azl0
- Quality of life indicators \ Eurostat Statistics Explained. - http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Quality_of_life_indicators
- What happiness is? Hedonic or Eudaimonic? \ Навчальне відео на you-tube. - <https://www.youtube.com/watch?v=PdRE6-mJrYY>
- World Happiness Report 2020. - <https://worldhappiness.report/ed/2020/#read>